

22. АДВЕНТИСТИТЕ ОТ СЕДМИЯ ДЕН ВЯРВАТ...

Ние сме призвани да бъдем благочестиви хора, които мислят, чувстват и са в хармония с принципите на небето. За да може Духът да пресътвори в нас характера на нашия Господ, ние ще вършим тези неща, които ще дадат на живота ни христоподобна чистота, здраве и радост. Това означава, че нашите забавления би трябвало да бъдат съобразени с най-възвишените критерии за християнски вкус и красота. Докато признаваме различията в културата, облеклото ни трябва да бъде прилично, обикновено, скромно и чисто, подобаващо на хора, чиято истинска красота не се състои във външно украшение, а в нетленната красота на един благороден и смирен дух. Това означава също, че след като нашето тяло е храм на Светия Дух, ние трябва да се грижим за него разумно. Заедно с достатъчно упражнения и почивка трябва да възприемем възможно най-здравословната диета и да се въздържаме от нечистите и вредни храни, за които Писанието говори. Тъй като алкохолните напитки, тютюнът и своеволната употреба на лекарства и наркотици са опасни за нашето здраве, следва да се въздържаме и от тях. Ние трябва да приемаме нещата, които поставят нашите мисли и тела под ръководството и дисциплината на Христос, Който желае да бъдем здрави, радостни, разумни и добри. (Рим. 12:1, 2; 1 Йоан 2:6; Еф. 5:1-21; Фил. 4:8; 2 Кор. 10:5; 6:14-7:1; 1 Пет. 3:1-4; 1 Кор. 6:19, 20; 10:31; Лев. 11:1-47; 3 Йоан 2.)

ХРИСТИЯНСКО ПОВЕДЕНИЕ

ХРИСТИЯНСКОТО ПОВЕДЕНИЕ — СТИЛЪТ НА ЖИВОТ на Божиите последователи — представлява благодарствен отговор на Бога за величественото спасение, осъществено чрез Христос. Апостол Павел призовава всички християни: „И така, моля ви, братя, поради Божиите милости да представите телата си в жертва жива, свята, благоугодна на Бога, като ваше духовно служение. И недейте се съобразява с този век, но се преобразявайте чрез обновяването на ума си, за да познаете от опит какво е Божията воля — това, което е добро, благоугодно на Него и съвършено” (Рим. 12:1, 2). Така християните с желание пазят и развиват своите умствени, физически и духовни способности, отдавайки почит на своя Творец и Изкупител.

Христовото желание е: „Не се моля да ги вземеш от света, но да ги пазиш от лукавия. Те не са от света, както и аз не съм от света” (Йоан 17:15, 16). Как християнинът може да бъде и в света, и отделен от него? По какво християнският начин на живот би трябвало да се различава от този на света?

Християните би трябвало да възприемат различен начин на живот не само за да бъдат различни, а защото Бог ги е призвал да живеят според Неговите принципи. Начинът на живот, към който Той ги призовава, им дава възможност да развият максимално своите способности като Негови творения, чрез което да станат добри работници в служба за Него. Да бъдат различни, това е необходимо за напредъка на тяхната мисия: да служат на света — да бъдат сол и светлина. От каква стойност би била солта без вкус или светлината, която не се отличава от тъмнината?

Нашият пример е Христос. Той е живял дотолкова пълноценно сред света, че са Го обвинили като „лаком и винопиец” (Мат. 11:19), макар че не е бил такъв. Така последователно е следвал Божиите принципи, че никой не е могъл да го обвини в грях (Йоан 8:46).

ПОВЕДЕНИЕ И СПАСЕНИЕ

Като определяме подходящото поведение, би трябвало да избягваме две крайности. Първата е да възприемем правилата и приложението на

принципите като средство за спасение. Павел обобщава тази крайност с думите: „Вие, които желаете да се оправдавате чрез закона, сте се отлъчили от Христос, отпаднали сте от благодатта” (Гал. 5:4).

Противоположната крайност е да се вярва, че след като делата не ни спасяват, те следователно не са важни — т. е. това, което човек в действителност прави, няма никакво значение. Павел говори и за тази крайност: „Вие, братя, към свобода бяхте призвани; само не превръщайте свободата в разпуснатост на плътта” (Гал. 5:13). Когато всеки член следва своята собствена съвест, не съществува взаимно дисциплиниране на християните помежду им в светлината на Матей гл. 18 и Гал. 6:1, 2. Църквата става не Христово тяло, в което има взаимна любов и грижа, а сбор от голям брой индивидуалности, всяка от които върви по свой собствен път, без да поема отговорност за своите ближни и без да се грижи за тях.¹

Въпреки че нашето поведение и духовност са свързани тясно, не можем да спечелим спасение поради правилното си поведение. Поведението на християнина е по-скоро естествен плод на спасението и се основава на това, което Христос вече е осъществил за нас на Голгота.

ХРАМ НА СВЕТИЯ ДУХ

Не само църквата, но и отделният християнин е храм, в който Светият Дух обитава: „Или не знаете, че вашето тяло е храм на Светия

Дух, Който е във вас, Когото имате от Бога. И вие не сте свои си” (1 Кор. 6:19).

Именно затова християните практикуват здравни навици, за да запазят командния център на телесните си храмове — ума, мястото, където живее Духът на Христос. Поради тази причина адвентистите от седмия ден през изминалите 150 години сериозно са подчертавали значението на подходящите здравни навици.² И тази дейност е благословена богато. Последните изследвания разкриват, че вероятността адвентистите да се разболеят от позначимите болести, от които често страда голяма част от населението, е много по-малка.³

Като християни ние сме заинтересувани както от състоянието на духовните, така и от състоянието на физическите аспекти на живота на хората. Исус, нашият образец, е изцелявал „всякаква болест и всякаква немощ сред хората” (Мат. 4:23).

Библията разглежда човека като едно цяло (вж. гл. 7 на тази книга). „Разделянето на духовното от материалното е чуждо на Библията.”⁴ Така че Божият апел за святост представлява зов както за физическо, така и за духовно здраве. Съюзът Уесли, майка на основателя на методизма, обобщава сполучливо този принцип: „Всичко, което отслабва вашия разум, уврежда нежността и чувствителността на вашата съвест, обърква чувството ви за Бога, намалява силата и авторитета на ума над тялото ви — то е грешно, независимо колко

невинно може да е само по себе си”.⁵

Божиите закони, които включват и законите на здравето, не са дадени произволно, но са предназначени от нашия Творец да ни осигурят възможност да се радваме на живота по най-добрия начин. Сатана, врагът, желае да ограби нашето здраве, радостта ни, мира на ума ни и накрая да ни погуби (вж. Йоан 10:10).

БОЖИИТЕ БЛАГОСЛОВЕНИЯ ЗА ПЪЛНО ЗДРАВЕ

Опазването на нашето здраве зависи от прилагането на няколко съвсем прости, но резултатни, дадени от Бог, принципа. Някои от тях са очевидни и съвсем приемливи за повечето хора. Други, например подходящата диета, са по-трудни за възприемане, тъй като засягат навици, които са залегнали дълбоко в нашия начин на живот. Поради тази причина ще посветим повече място на принципите, които са или погрешно разбирани, или оспорвани и отхвърляни.⁶

Благословение от упражненията. Редовните физически упражнения са най-простият начин за увеличаване на енергията, укрепване на тялото, отпускане на нервната система, за по-свежа кожа, повече самоувереност и резултатен контрол на теглото, за подобряване на храносмилането и намаляване на чувството за потиснатост, както и на риска от сърдечни заболявания и рак. Физическите упражнения са не само една възможност за избор, те са от

съществено значение за поддържане на най-добро здраве — както физическо, така и умствено.⁷

Полезната дейност води до благополучие; бездействието и леността са път към противното (Пр. 6:6-13; 14:23). Бог е предписал работа и дейност на първите хора — грижа за техния дом — градина на открито (Бит. 2:5, 15; 3:19). Самият Христос е дал пример за живот, изпълнен с физическа дейност. Защото през по-голямата част от Своя живот Той е бил зает с ръчна работа като дърводелец, а по време на службата Си е ходил по пътищата на Палестина.⁸

Благословение от слънчевата светлина. Светлината е от съществено значение за живота (Бит. 1:3). Тя дава енергия за процесите, които произвеждат хранителни вещества, необходими за нашето тяло и доставящи нужния ни кислород за живота. Слънчевата светлина подобрява здравето и подпомага лечението.

Благословение от водата. Човешкото тяло се състои от 75% вода, но тази жизненоважна течност се губи постоянно чрез издишвания въздух, изпотяването и отпадните продукти. Изпиването на шест до осем чаши чиста вода дневно би допринесло за едно добро здравословно състояние. Друга важна функция на водата е използването ѝ за поддържане на чистотата на тялото, а също и действието ѝ за отмора и отпускане, които тя осигурява.

Благословение от чистия въздух. Замърсеният въздух в средата, която ни заобикаля, и този в домовете ни е причина за намаленото количество кислород, нужно за оптималната работа на всяка клетка в човешкия организъм. Това води до понижена концентрация на вниманието ни и затова е много важно да се снабдяваме постоянно със свеж въздух.

Благословение от въздържателния, свободен от лекарства и стимуланти живот. Лекарствата са твърде често спътник на живота в съвременното общество, защото предлагат бързо лечение, стимулиране, премахване на напрежението и болката. Християнинът е заобиколен от съблазнителни покани за употреба на лекарствата. Дори не само лекарствата, но и много невинни на пръв поглед, широко употребявани напитки, съдържат наркотици: кафето, чаят и колата съдържат кофеин ⁹, а плодово-овкусените вина съдържат алкохол. Изследванията сочат, че употребата на слаби наркотици има склонност да води към употреба на все по-силни, влияещи върху ума препарати. Мъдрият християнин ще се въздържа от всичко вредно и ще използва умерено това, което е полезно.

1. Тютюн. Всеки вид тютюн е бавна отрова, която има вреден ефект върху физическите, духовните и моралните сили. Първоначално неговата вреда е трудно забележима.

Отначало той възбужда, а след това парализира нервната система, като отслабва и замъглява ума.

Тези, които използват тютюн, извършват бавно самоубийство¹⁰, нарушавайки шестата заповед: „Не убивай” (Изх. 20:13).

2. Алкохол. Алкохолът е един от най-широко употребяваните опиати на планетата Земя. Той е опустошил неизброимо множество човеци. Не само уврежда здравето на тези, които го употребяват, но и настоятелно взема своите жертви от обществото като цяло — чрез съсипани домове, смърт от несчастни случаи и мизерия.

Тъй като Бог се свързва с нас чрез нашия ум, добре е да запомним, че алкохолът влияе зле върху всяка функция на мозъка. Когато концентрацията на алкохола в организма се повиши, сигурните последици са объркване, дезориентация, ступор, безчувственост, кома и понякога смърт. Редовното пиене на алкохолни напитки довежда в края на краищата до загуба на паметта, разсъдъка и способността за възприемане.¹¹

Библейските разкази за употребата в старо време на алкохолни напитки може да оставят у нас впечатлението, че Бог одобрява това. Писанието обаче сочи, че Божият народ е участвал и в такива социални практики като развод, полигамия и робство — практики, които Бог със сигурност осъжда. Когато интерпретираме такива библейски пасажии, добре е да имаме предвид, че

Бог невинаги одобрява това, което разрешава.

Исусовият отговор на въпроса защо Моисей е разрешил развода обяснява този принцип на тълкуване: „Поради вашето коравосърдечие Моисей ви е позволил да напускате жените си; но отначало не е било така” (Мат. 19:8).¹² Едем е Божественият модел, който евангелието възстановява. Както и другите подобни прояви, употребата на алкохол не е част от Божия първоначален план.¹³

3. Други лекарства и наркотици.

Съществуват много други вредни лекарства и наркотици, чрез които Сатана погубва човешкия живот.¹⁴ Истинските християни, гледайки към Христос, постоянно ще прославят Бог със своите тела, разбирайки, че са Негово скъпо притежание, купено със скъпоценната Му кръв.

Благословението на почивката. Подходящата почивка е от съществено значение за здравето на тялото и ума. Христос дава Своето състрадателно напътствие и на нас, както и на уморените Си ученици: „Елате вие сами на уединено място насаме и си починете малко” (Марк 6:31). Периодите на почивка осигуряват така необходимата тишина и спокойствие за общение с Бога: „Млъкнете и знайте, че Аз съм Бог” (Пс. 46:10). Бог подчертава нашата нужда от почивка, като отделя седмия ден от седмицата за почивка (Исх. 20:10).

Почивката е нещо повече от сън или прекъсване на редовната работа.

Тя включва начина, по който прекарваме свободното си време. Умората невинаги се причинява от стрес, от твърде тежка или от твърде продължителна работа: нашите умове могат да бъдат уморени от свръх стимулиране посредством медии, болести или различни лични проблеми.

Почивката е пресътворяване в истинския смисъл на думата. Тя засилва, укрепва и освежава ума и тялото, като по този начин подготвя вярващите да се върнат към своето призвание с нова енергия. За да изживеят живота възможно най-добре, християните би трябвало да използват само тези начини за почивка и забавление, които засилват връзката с Христос и подобряват здравето им.

Писанието формулира следния принцип, който ще помогне на християните да изберат подходящата почивка: „Не обичайте света, нито каквото е на света. Ако някой обича света, в него няма любов към Отца. Защото всичко, което е в света — похотта на плътта, пожеланието на очите и тщеславието на живота, не е от Отца, но от света” (1 Йоан 2:15, 16).

1. Кино, телевизия, радио и видео. Тези средства могат да имат огромна възпитателна стойност. „Те са променили цялата атмосфера на нашия модерен свят и ни довеждат до лесен контакт с живота, мисленето и дейностите на цялата планета.”¹⁵ Християните трябва да помнят, че интернет, телевизията и видео изображенията въздействат по-силно

върху живота на личността, отколкото което и да било друго средство.

За нещастие видеото, интернета и телевизията със своите непрестанни представления внасят в домовете ни влияния, които не са нито благотворни, нито възвишени. Ако не сме проникателни и решителни, „те ще превърнат домовете ни в театри и в естрадно шоу от евтин и долнокачествен вид”.¹⁶ Посветеният християнин ще се отклонява от неблаготворните, изпълнени с насилие, аморалност и пр. интернет сайтове, филми и телевизионни програми.

Аудиовизуалните средства не са лоши сами по себе си. Същите канали и сайтове, които предават дълбините на човешката злоба и греховност, могат да донесат и проповедта на спасителното евангелие. А освен това се излъчват и много други ценни програми. Но хората могат да използват дори и добрите програми, за да избягват отговорностите на живота. Християните не само ще желаят да установят принципи, за да решат какво да гледат, но ще наложат и лимит на времето си за гледане, така че да не страдат социалните им връзки и отговорностите на живота. Ако не сме проникателни или ако ни липсва сила да контролираме нашите медии, безкрайно по-добре е да се освободим напълно от тях, отколкото да ги оставим да управляват нашия живот като замърсяват ума ни или като отнемат голяма част от времето ни (вж. Мат. 5:29, 30).

Относно размишлението ни за Христос един важен библейски

принцип заявява, че „като гледаме Господнята слава, ние се преобразяваме в същия образ от слава в слава” (2 Кор. 3:18). Гледането донеся промяна. Но християните трябва да помнят постоянно, че този принцип действа и в отрицателна посока. Филмите, които нагледно и живо представят греховете и престъпленията на човечеството — убийства, прелюбодейства, кражби и други срамни дела — допринасят за сегашното понижено равнище на морала.

Съветът на апостол Павел във Фил. 4:8 утвърждава един принцип, който ни помага да определим тези видове почивка, които имат стойност: „Най-накрая, братя, всичко, което е истинно, което е честно, което е праведно, което е чисто, което е любезно, което е благодатно, ако има нещо добродетелно и ако има нещо похвално — това зачитайте”.

2. Четене и музика. Същите тези високи критерии се прилагат и за книгите, които чете, и за музиката, която слуша християнинът. Музиката е дар от Бога, за да вдъхновява чисти, благородни и възвишени мисли. Хубавата музика засилва най-добрите качества на характера.

Лошата музика, от друга страна, убива ритъма на душата и понижава морала. Така че последователите на Христос ще отбягват всяка мелодия, която носи белезите на джаза, рока или свързаните с тях хибридни форми, както и всеки език, който изразява глупави или нечисти чувства.¹⁷ Християнинът отбягва да слуша

музика с неприличен текст или мелодия (Рим. 13:11-14; 1 Пет. 2:11).¹⁸

Книгите също предлагат много информация с висока стойност. Има изобилие от добра литература, която изгражда и обогатява ума. Но все пак съществува и поток от лоша литература, често с най-привлекателна външност, която уврежда ума и деформира морала. Разказите за дивни приключения и морална разпуснатост, независимо дали са факт, или измислица, са неподходящи за вярващите, защото създават отвращение от благородния, честен и чист начин на живот и възпрепятстват развитието на връзката с Христос.¹⁹

3. Неприемливи развлечения. Адвентистите учат също, че комарът, играта на карти, посещаването на театри и танцуването трябва да се избягват (1 Йоан 2:15-17). Поставят под съмнение ползата от прекарване на времето в гледане на спортни състезания, в които има насилие (Фил. 4:8). Всяка дейност, всяко забавление, което отслабва връзката ни с нашия Господ, допринася да изгубваме от поглед вечните интереси, помага на Сатана да обвърже душите ни със своите вериги. Християните ще вземат участие в такива ползотворни форми на забавления в свободното си време, които истински ще освежат тяхното физическо, умствено и духовно естество.

Благословение от правилното хранене. На първата семейна двойка Творецът дава идеалната ди-

ета: „Вижте, давам ви всяка семеносна трева, която е по лицето на цялата земя, и всяко дърво, което има в себе си плод на семеносно дърво; те ще ви бъдат за храна” (Бит. 1:29). След грехопадението Бог прибавя към диетата им „полската трева” (Бит. 3:18).

Днес най-тежък здравен проблем представляват заболяванията от дегенеративен тип, които са пряк резултат от храненето и начина на живот. Диетата, която Бог е определил — зърнени и ядкови храни, плодове и зеленчуци, предлага всички хранителни съставки за поддържане на най-доброто здраве.

1. Първоначалната диета. Библията не осъжда яденето на месо от чисти животни. Но Божията първоначална диета за човека не включва месна храна, защото Бог не е мислил да се отнема животът на което и да било животно и защото една балансирана вегетарианска диета е най-подходяща за здравето — факт, за който науката предложи вече планина от доказателства.²⁰ Хората, които се хранят с животински продукти, съдържащи токсини, бактерии или вируси, могат да увредят здравето си.²¹ Изчислено е, че всяка година само в Съединените щати милиони страдат от хранителни отравяния с птиче месо, тъй като санитарният контрол не успява да открие паразитите от салмонела и други микроорганизми.²² Някои експерти считат, че „бактериалната зараза представлява далеч по-голям риск от химическите прибавки и консерванти в храната”,

и се боят, че случаите на заболявания, причинени от тези бактерии, ще нараснат.²³

Нещо повече, проучванията, проведени през последните години, показват, че увеличената консумация на месо предизвиква увеличаване на атеросклерозата, рака, заболяванията на бъбреците, остеопорозата и трихинозата и съществено намалява средната продължителност на живота.²⁴

Диетата, която Бог е определил в Едемската градина, а именно вегетарианската, е идеална за човека, но понякога не можем да имаме идеалното. Затова при всеки отделен случай или място тези, които желаят да запазят здравето си, ще се хранят с най-добрата храна, която могат да си доставят.

2. Чисти и нечисти месни храни. Едва след Потоп Бог позволява месната храна. След като целият растителен свят е унищожен, Бог разрешава на Ной и семейството му да се хранят с месна храна, поставяйки условието да не се консумира кръвта в месото (Бит. 9:3-5).

Друга уговорка, която Писанието налага и която Бог дава на Ной, е, че той и семейството му трябва да се хранят само с определените от Бог чисти животни. Именно защото Ной и семейството му се нуждаят от чисти животни за храна, както и за жертвоприношения (Бит. 8:20), Бог нарежда Ной да вземе със себе си в ковчега седем двойки от всеки вид чисти животни и само по две двойки

от всеки вид нечисти животни (Бит. 7:2, 3). Лев. гл. 11 и Вт. гл. 14 представят обширно изложение на проблема за чиста и нечиста храна.²⁵

По своето естество нечистите животни не са най-добрата храна. Повечето от тях или се хранят с мърша, или са хищници — от лъва и свинята до лешояда и дънните морски обитатели. Поради своя начин на живот и хранене много по-голяма е вероятността те да бъдат преносители на болести.

Проучванията разкриха, че „освен умерените количества холестерол, които се намират както в свинското, така и в месото на животните с черупка (стрида, рак, мида и пр.), и двата вида храни съдържат голямо количество токсини и микроорганизми, причиняващи хранителни отравяния при човека“.²⁶

Като се въздържа от употреба на нечисти храни, Божият народ проявява своята благодарност за живота, здравето и за избавлението от покварения, нечист свят около себе си (Лев. 20:24-26; Вт. 14:2). Да внасяме каквото и да било нечисто нещо в телесния храм, в който обитава Божият Дух, не е Божият идеал.

Новият завет не премахва разликата между чисти и нечисти храни. Някои вярват, че тъй като тези закони за диетата се споменават в „Левит“, те са просто церемониални или ритуални и следователно не са вече валидни за християните. И все пак, разликата между чисти и нечисти животни датира отпреди Новите дни — дълго преди Израел да

съществува. Като здравни принципи тези закони на диетата носят със себе си неотменимо задължение.²⁷

3. Редовност, простота и балансираност. Успешните реформи в храненето са нещо прогресивно и към тях следва да се подхожда разумно. Рано или късно, добре е да се научим да отхвърляме или да използваме съвсем ограничено храни с високо съдържание на мазнини и/или захар.

Нещо повече, ние би трябвало да приготвяме храната си по възможно най-простия и естествен начин. А за да имаме най-голяма полза, правилно е да се храним през точно определени интервали от време. Сложните, възбуждащи храни не са най-здравословни. Многото подправки увреждат храносмилателната система,²⁸ а постоянната им употреба създава редица здравни проблеми.²⁹

Благословието от християнското облекло. Бог осигурява първото облекло на Адам и Ева. Бог знае, че и ние имаме нужда от подходящо облекло днес (Мат. 6:25-33). Трябва да основаваме избора на облеклото си на принципите на простотата, скромността, практичността, здравето и красотата.

1. Просто. Както във всички други области от живота ни, християнският зов за простота засяга и начина, по който се обличаме. Свидетелството на християнина се нуждае от простота.

„Начинът, по който се обличаме, показва на света кои сме и какви сме — не като законническо изискване, предадено ни от викторианската ера, но като израз на любов към Исус.”³⁰

2. С висока морална стойност. Християните няма да опетняват красотата на своите характери с облекло, което възбужда „страстите на плътта” (1 Йоан 2:16). Тъй като желаят да свидетелстват на другите, те ще се обличат и ще действат скромно, като няма да подчертават части от тялото, които възбуждат сексуални желания. Скромността допринася за моралното здраве. Целта на християнина е да прослави Бог, а не себе си.

3. Практично и икономично. Като управители на средствата, които Бог им е поверил, християните ще практикуват пестеливост, избягвайки „злато или бисери, или скъпи дрехи” (1 Тим. 2:9). Да се практикува пестеливост обаче не означава, че задължително трябва да се купуват възможно най-евтините дрехи. Често дрехите от по-висококачествени платове излизат по-икономични поради дълготрайността си.

4. Здравословно. Не само диетата влияе върху здравето на човека. Християните ще избягват облекла, които не предпазват по подходящ начин тялото или го стягат, или му влияят по такъв начин, че увреждат здравето.

5. Ще се характеризира с изящество и естествена красота. Християните разбират предупреждението срещу „гордостта на живота” (1 Йоан 2:16). Говорейки за лилиите, Христос казва, че „дори Соломон в цялата си слава не се е обличал като някоя от тях” (Мат. 6:29). По този начин Той илюстрира, че небесното разбиране за красотата се характеризира с изящество, простота, чистота и естествена красота. Светската показност, както може да се види в преходните моди, няма никаква стойност в очите на Бога (1 Тим. 2:9).

Християните могат да спечелят невярващите не ако изглеждат и се държат като света, но ако разкриват едно привличащо и освежаващо различие. Петър казва, че невярващите съпрузи може да бъдат спечелени от съпругите им, като видят целомъдреното им поведение, придружено със страх. „Вашето украшение да не е външно”, съветва той, нека вярващите се посветят на развиване на „скрития в сърцето живот, с нетленното украшение на кротък и тих дух, което е скъпоценно пред Бога” (1 Пет. 3:1-4). Писанието учи, че:

а. Характерът изразява истинската красота на човека. Както Петър, така и Павел излагат основния принцип на християните, мъже и жени, по въпроса за украшенията: „Вашето украшение да не е външно... кичене със злато или обличане със скъпи дрехи” (1 Пет. 3:3). „Така и жените да украсяват себе си със скромна премяна, със срамежливост и целомъдрие, не с плетена

коса и злато или бисери, или скъпи дрехи, а с добри дела, както подобава на жени, които са се посветили на благочестието (1 Тим. 2:9, 10).

б. Простотата е в съгласие с реформацията и съживлението. Когато Яков призовава своето семейство да се посвети на Бог, „те дадоха на Яков всички чужди идоли, които бяха в ръцете им, и обиците, които бяха на ушите им” (Бит. 35:2, 4).³¹

След вероотстъпничеството на Израел със златното теле, Бог им заповядва: „Свалете си сега украшенията, за да видя какво ще сторя с вас”. В покаяние те „махнаха украшенията си” (Изх. 33:5, 6). Павел заявява ясно, че Писанието докладва това вероотстъпничество „за поука за нас, върху които са дошли последните времена” (1 Кор. 10:11).

в. Доброто настойничество изисква живот на жертвоготовност. Докато голяма част от света гладува, материализмът поставя пред християните изкушения, като се започне със скъпи облекла, коли и скъпоценности и се стигне до луксозни домове. Простотата в стила на живот и обличане поставя християните в пълен контраст с алчността, материализма и пищността на съвременното езическо общество на двадесет и първи век, където се придава стойност на материалните неща, а не на духовните и на самия човек.

Имайки предвид тези библейски учения и принципите, изложени погоре, ние считаме, че християните не би трябвало да се украсяват с бижута. Това означава, че носенето на

пръстени, обици, гerdани, гривни, показни игли за вратовръзки, ръкавели, брошки и всеки вид ефектни бижута, чиято главна цел е външният показ, е ненужно и не е в хармония с простотата на украшението, което ни сочи Писанието.³²

Библията свързва ярката козметика с езичеството и отстъпничеството (4 Ц. 9:30; Йер. 4:30). Що се отнася до козметиката, ние вярваме, че християните би трябвало да поддържат естествен, приличен, здрав външен вид. Ако издигаме Спасителя чрез начина, по който живеем, говорим, действваме и се обличаме, ставаме като магнит, който привлича хората към Него.³³

ПРИНЦИПИТЕ НА ХРИСТИЯНСКИТЕ СТАНДАРТИ

Във всичките свои прояви християнският начин на живот е отговор на спасението, което християнинът има в Христос. Той желае да почита Бога и да живее както Христос би живял. Въпреки че някои гледат на християнския начин на живот като на списък от забрани, ние трябва да гледаме на него като на серия от положителни принципи, насочени към спасението. Исус подчертава, че е дошъл, за да имаме живот, и то изобилен. Кой са принципите, които ни ръководят, за да живеем този пълноценен живот? Когато Светият Дух влезе в живота на човека, настъпва решителна промяна, видима за тези, които влизат в кръга на този човек (Йоан 3:8). Духът не само осъществява първоначалната промяна в живота му, но тези

резултати продължават и в бъдеще. Плодът на Духа е любов (Гал. 5:22, 23). Най-мощният аргумент в полза на християнството е един обичащ и обичан християнин.

Да живеем с ума на Христос.

„Имайте у себе си същото съзнание, което беше и у Христос Исус” (Фил. 2:5). При всички обстоятелства, благоприятни и неблагоприятни, ние би трябвало да търсим, да разбираме и да живеем в хармония с волята и с ума на Христос (1 Кор. 2:16).

Елън Уайт отбелязва прекрасните резултати в живота от такава връзка с Бог. „Всяко истинско послушание произлиза от сърцето, което работи с Христос. И ако ние сме съгласни с Неговите принципи, Той така ще се солидаризира с нашите мисли и цели, така ще съедини сърцата и умовете ни в съгласие със Своята воля, че когато Му се подчиняваме, ние всъщност ще правим това по наш собствен вътрешен порив. Волята ни, пречистена и осветена, ще намира най-възвишената си радост в служба за Него. Когато опознаем Бог, което е наша привилегия, животът ни ще бъде живот на постоянно послушание. Като оценяваме характера на Христос, като общуваме с Бога, грехът ще стане за нас отвратителен и омразен.”³⁴

Да живеем за хвала и прослава на Бог. Бог е направил толкова много за нас. Един от начините, по които можем да покажем благодар-

ността си, е хвалението, което Му отдаваме.

Псалмите подчертават силно тази страна на духовния живот: „Така съм се виждал в Теб в светилището, за да видя Твоята сила и Твоята слава. Понеже Твоето милосърдие е пожелателно от живота, устните ми ще Те хвалят. Така ще те благославям, докато съм жив; в Твоето име ще издигам ръцете си. Като от тлъстина и масло ще се насити душата ми и с радостни устни ще Те славословят устата ми” (Пс. 63:2-5).

Такова отношение на хваление от страна на християнина ще поставя другите проблеми на живота в правилна и вярна светлина. Като гледаме нашия разпнат Спасител, Който ни е изкупил от наказанието и ни е освободил от силата на греха, ние имаме привилегиата и възможността да правим само това, което „е угодно пред Него” (1 Йоан 3:22, срв. Еф. 5:10). Християните „не живеят вече... за себе си, но за Този, Който за тях е умрял и възкръснал” (2 Кор. 5:15). Всеки истински християнин поставя Бог на първо място във всичко, което прави, във всичко, което мисли, във всичко, което говори и което желае. Той няма никакви други богове освен своя Изкупител (1 Кор. 10:31).

Да живеем за пример. Павел казва да не ставаме „съблазън” на никого (1 Кор. 10:32). „Затова и аз се старая да имам винаги непорочна съвест и спрямо Бога, и спрямо хората” (Д.А. 24:16). Ако нашият

пример води други до грях, тогава ставаме камък за препъване на тези, за които Христос е умрял. „Който казва, че пребъдва в Него, е длъжен да постъпва, както е постъпвал Христос” (1 Йоан 2:6).

Да живеем, за да служим. Важно основание християните да живеят по този начин е да спасяват изгубени мъже и жени. Апостол Павел казва: „Както и аз угаждам на всички във всичко, като търся не своята полза, но ползата на мнозина, за да се спасят” (1 Кор. 10:33; срв. Мат. 20:28).

ИЗИСКВАНИЯ И ОБЩИ СЪВЕТИ

Поради влиянието, което начинът на живот оказва върху духовния опит и свидетелство на човека, като църковна организация ние сме установили известни стандарти за начин на живот като минимални изисквания за църковно членство. Тези стандарти включват: въздържане от тютюн, алкохолни напитки, химически вещества, повлияващи ума, както и нечиста месна храна, а също и един израстващ християнски опит в сферата на облеклото и употребата на свободното време. Тези минимални изисквания не обхващат всичко, което Божият идеал съдържа за вярващия. Те просто отбелязват съществени първи стъпки в развитието на едно растящо, лъчезарно християнско преживяване. Тези стандарти осигуряват и основата, която е от съществено значение за единството на вярващите вътре в общността.

Развитието на християнското поведение — „богоподобие” — е прогресивно, постоянно напредващо дело, доживотен съюз с Христос. Светият живот не е нищо друго освен всекидневно предаване на волята под контрола на Христос и всекидневно съобразяване с Неговите учения, които Той ни открива при изучаване на Библията и при молитва. Понеже ние узряваме с различна бързина, важно е да се

въздържаме да не съдим по-слабите братя или сестри (Рим. 14:1; 15:1).

Християните, които са в съюз със Спасителя, имат един-единствен идеал: да правят най-доброто, на което са способни, за да прославят небесния Отец, Който е осигурил такава богата благодат за тяхното спасение. „И така, ядете ли, пиете ли, вършите ли нещо, всичко вършете за Божията слава” (1 Кор. 10:31).

Бележки

1. L. A. King, „Legalism or Permissiveness: An Inescapable Dilemma?” *The Christian Century*, April 16, 1980, p. 436.

2. За развитието на библейската основа на здравословния начин на живот в Църквата на адвентистите от седмия ден вж. Damsteegt, *Foundations of the Seventh-day Adventist Message and Mission*, pp. 221-240; Damsteegt, „Health Reforms and the Bible in Early Sabbatarian Adventism”; *Adventist Heritage*, Winter 1978, pp. 13-21.

3. Lewis R. Walter, Jo Ellen Walton, John A. Scharffenberg, *How You Can Live Six Extra Years* (Santa Barbara, CA: Woodbridge Press, 1981), p. 4; D. C. Nieman, and H. J. Stanton, „The Adventist Lifestyle — a Better Way to Live”; *Vibrant Life*, March/April 1988, pp. 14-18.

4. *Zondervan Pictorial Encyclopedia of the Bible* (Grand Rapids, MI: Zondervan Publishers, 1975), vol. 1, p. 884.

5. C. B. Haynes, „Church Standards-No. 5”; *Review and Herald*, Oct. 30, 1941, p. 7.

6. За по-пълно описание на тези простички здравни правила вж. V. W. Foster, *New Start!* (Santa Barbara, CA: Woodbridge Press, 1988).

7. Вж. например Kenneth H. Cooper, *Aerobics Program for Total Well Being* (New York: M. Evans, 1982); *Physical Fitness Education Syllabus* (Loma Linda, CA: Department of Health Science, School of Health, Loma Linda University, 1976-1977); John Dignam, „Walking Into Shape”; *Signs of the Times*, July 1987, p. 16; B. E. Baldwin, „Exercise”; *Journal of Health and Healing* 11, no. 4 (1987): 20-23; Jeanne Wiesseman, *Physical Fitness*, Abundant Living Health Series, vol. 5 (Loma Linda, CA: School of Health, Loma Linda University, n.d.), pp. 21, 37, 38, 45. Вж. също Dianne-Jo Moore, „Walk Your Tensions Away”; *Your Life and Health*, No. 4 (1984): 12, 13.

8. Сред различните форми на упражнения ходенето е едно от най-добрите. Вж. J. A. Scharffenberg, „Adventist Responsibility in Exercise” (unpublished manuscript); White, *Testimonies*, vol. 3, p. 78; White, „Temperance”; *Health Reformer*, April 1872, p. 122; Dignam, „Walking Into Shape”; pp. 16, 17.

9. Отдавна е установено, че кофеинът допринася за повишаването на кръвния холестерол, на кръвното налягане, на стомашните киселини и пептичните язви. Той играе роля при сърдечносъдовите заболявания, диабета и рака на правото черво, пикочния мехур и панкреаса. Честата му употреба по време на бременност увеличава риска от родилни увреждания и намалено тегло на бебета при раждане. Вж. Robert O'Brien and Sidney Cohen, „Caffeine”;

Encyclopedia of Drug Abuse (New York: Facts on File, 1984), pp. 50, 51; Marjorie Y. Baldwin, „Caffeine on Trial“; *Life and Health*, October 1973, pp. 10-13; E. D. Gorham, L. F. Garland, F. C. Garland, et al, „Coffee and Pancreatic Cancer in a Rural California County“; *Western Journal of Medicine*, January 1988, pp. 48-53; B. K. Jacobsen, and D. S. Thelle, „The Tromso“ „Heart Study: Is Coffee Drinking an Indicator of a Lifestyle With High Risk for Ischemic Heart Disease?“; *Acta Medica Scandinavica* 222, No. 3 (1987), 215-221; J. D. Curb, D. M. Reed, J. A. Kautz, and K. Yano, „Coffee, Caffeine and Serum Cholesterol in Japanese Living in Hawaii“; *American Journal of Epidemiology*, April 1986, pp. 648-655. Редовно консумиращите кафе са също така и „по-малко активни в религията“ (B. S. Victor, M. Lubetsky, and J. F. Greden, „Somatic Manifestations of Caffeinism“; *Journal of Clinical Psychiatry*, May 1981, p. 186). За съдържанието на кофеин в различните напитки вж. „The Latest Caffeine Scoreboard“; *FDA Consumer*, March 1984, pp. 14-16; Bosley, „Caffeine: Is It So Harmless?“; *Ministry*, August 1986, p. 28; Winston J. Craig and Thuy T. Nguyen, „Caffeine and Theobromine Levels in Cocoa and Carob Products“; *Journal of Food Science*, January-February, 1984, pp. 302-303, 305.

10. По отношение на кръвоносната система тютюнът увеличава риска от инфаркт, повишава кръвното налягане и увеличава заболяванията на периферната съдова система, като болестта на Бюржер, която довежда до необходимостта от ампутация на пръстите на ръцете и краката. Що се касае до дихателната система, тютюнът увеличава смъртността в резултат от рак на белите дробове, причинява хроничен бронхит и емфизем. Той парализира бронхиалните реснички, които прочистват белите дробове и бронхите от нечистотите и се свързва с рака на ларинкса, устата, езофагуса, пикочния мехур, бъбреците и панкреаса. Свързан е и с повишаването на дуоденалните язви и със смъртните случаи от усложнения на язви. Вж. например *Smoking and Health: A Report of the Surgeon General* (Washington, D. C.; U.S. Department of Health, Education, and Welfare, 1979).

11. Вж. например Galen C. Bosley, „The Effects of Small Quantities of Alcohol“; *Ministry*, May 1986, pp. 24-27. При употребяващите алкохол по социални причини се наблюдава свиване на фронталния лоб, центъра на моралната преценка (L. A. Cala, B. Jones, P. Burns, et al, „Results of Computerized Tomography, Psychometric Testing and Dietary Studies in Social Drinkers, With Emphasis on Reversibility After Abstinence“; *Medical Journal of Australia*, Sept. 17, 1983, pp. 264-269). Срв. Bosley, „Why a Health Message“; *Adventist Review*, July 30, 1987, p. 15. Психологическите тестове на употребяващите алкохол по социални причини показват, че техните умствени способности и интелектуални постижения са значително увредени (D. A. Parker, E. S. Parker, J. A. Brody, and R. Schoenberg, *Alcohol Use and Cognitive Loss Among Employed Men and Women*“; *American Journal of Public Health*, May 1983, pp. 521-526). Колкото повече се увеличава приемът на алкохол, толкова повече спада посещаемостта на църква (A. M. Edward, R. Wolfe, P. Moll and E. Harburg, „Psychosocial and Behavioral Factors Differentiating Past Drinkers and Lifelong Abstainers“; *American Journal of Public Health*, January 1986, p. 69).

12. Вж. гл. 6, заб. 8 за обяснение на виното по време на Господната вечеря.

13. В Стария завет общият термин за вино е *uyin*. Този термин определя гроздовия сок във всички етапи от неферментирал до ферментирал, въпреки че се използва често за напълно съзрялото вино, което съдържа алкохол. Обичайната дума за неферментирало вино е *tirosh*. Тя се превежда често като „ново вино,“ което често е прясно изстискан гроздов сок. И двата термина са представени като *oinos* в гръцкия превод на Стария завет — Септуагинта (LXX). *Oinos* е терминът, обичайно използван за вино в Новия завет и се отнася едновременно до ферментирало и неферментирало вино в зависимост от контекста. За Стария завет вж. Robert P. Teachout, „The Use of 'Wine' in the Old Testament“ (Th.D. dissertation,

1979, available through University Microfilms International, Ann Arbor, MI); Lael O. Caesar, „The Meaning of Yayin” (unpublished M.A. thesis, Andrews University, Berrien Springs, MI, 1986); William Patton, *Bible Wines* (Oklahoma City, OK: Sane Press, n.d.), pp. 54-64.

Същата дума „силно питие” (*shekar* на еврейски) обозначава сладка напитка, обикновено ферментирала и като цяло направена от други източници, а не от грозде. Там са включени такива продукти като бира (обикновено от ечемик, просо или жито) и палмово вино или фурми. Изразът не се отнася до дестилираните ликьори, тъй като израелтяните не са познавали дестилацията (Patton, pp. 57, 58, 62).

Ферментирало вино. Писанието осъжда алкохолното вино, тъй като то води до насилие, нещастия и унищожение (Пр. 4:17; 23:29, 35). То подтиква религиозните водачи към потисничество (Ис. 56:10-12) и се свързва с извращението в преценката на израелевите водачи (Ис. 28:7) и на цар Валтасар (Дан. 5:1-30).

Неферментирало вино. Библията се изказва благосклонно за неферментиралото вино или сок и го препоръчва като голямо благословение. То трябва да бъде принасяно като дарение на Бог (Чис. 18:12, 13; Неем. 10:37-39; 13:12, 13). То е едно от Божиите благословения (Бит. 27:28, Нов междунар. прев., „ново вино”; Вт. 7:13, 11:14; Пр. 3:10; Ис. 65:8; Йоил 3:18), „весели Бога и хората” (Съд. 9:13) и е символ на духовните благословения (Ис. 55:1, 2; Пр. 9:2, 3). Също е и здравословна напитка (1 Тим. 5:23).

14. Вж. например Drug Enforcement Administration, *Drugs of Abuse*, 3rd ed. (Washington, D. C.: United States Department of Justice, n.d.); Dan Sperling, „Drug Roundup”; *Adventist Review*, Apr. 9, 1987, pp. 12, 13.

15. *SDA Church Manual*, p. 147.

16. Пак там.

17. Пак там., с. 148. За примери за деградиращото влияние на голяма част от съвременната музика и забавления вж. Tipper Gore, *Raising PG Kids in an X-rated Society*, (Nashville, TN: Abingdon Press, 1987).

18. Друга форма на забавления с влияние за зло са социалните танци. „Забавленията с танци, както се провеждат в наши дни, са школа за поквара, страшно проклетие за обществото” — *Messages to Young People*, p. 399 (Вж. също с. 192.) (Вж. 2 Кор. 6:15-18; 1 Йоан 2:15-17; Як. 4:4; 2 Тим. 2:19-22; Еф. 5:8-11; Кол. 3:5-10.) „Имайки предвид тези влияния за зло, за християните би било добре да не насърчават комерсиалните забавления, присъединявайки се към светските, безгрижните, обичащите удоволствията множества, които са „повече сластолюбиви, а не боголюбиви” [2 Тим. 3:4]” (*SDA Church Manual*, p. 148).

19. Пак там, с. 146, 147.

20. За ползата от вегетарианското хранене вж. S. Havala, T. Dwyer, „Position of the American Dietetic Association: Vegetarian Diets — Technical Support Paper”; *Journal of American Dietetic Association*, March 1988, pp. 352-355; Teny D. Shultz, Winston T. Craig, et al, „Vegetarianism and Health” in *Nutrition Update*, vol. 2, 1985, pp. 131-141; U. D. Register and L. M. Sonnenberg, „The Vegetarian Diet”; *Journal of American Dietetic Association*, March 1973, pp. 253-261.

21. Вж. Committee on the Scientific Basis of the Nation's Meat and Poultry Inspection Program, *Meat and Poultry Inspection* (Washington, D. C.: National Academy Press, 1985), pp. 21-42; John A. Scharffenberg, *Problems With Meat* (Santa Barbara, CA: Woodbridge Press, 1979), pp. 32-35.

22. Вж. например Committee on Meat and Poultry Inspection, *Meat and Poultry Inspection*, pp. 68-123; Robert M. Andrews, „Meat Inspector: „Eat at Own Risk”; *Washington Post*, May 16, 1987.

23. Frank Young, Commissioner of the Food and Drug Administration and Sanford Miller, director of the FDA's Center for Food Safety and Applied Nutrition, цитирани от Carole Sugarman, „Rising Fears Over Food Safety”; Washington Post, July 23, 1986. Срв. White, *Counsels on Diet and Foods* (Washington, D. C.: Review and Herald, 1946), pp. 384, 385.

24. Scharffenberg, *Problems With Meat*, pp. 12-58.

25. Вж. Shea, „Clean and Unclean Meats” (unpublished manuscript, Biblical Research Institute, General Conference of SDA).

26. Winston T. Craig, „Pork and Shellfish-How Safe Are They?”; *Health and Healing* 12, No. 1, (1988): pp. 10-12.

27. Новозаветната загриженост за светостта е в съгласие с тази от Стария завет. Интересът е както към духовното, така и към физическото благосъстояние на хората (Мат. 4:23; 1 Сол. 5:23; 1 Пет. 1:15, 16).

Твърдението на Марк, че Исус „направи всички ястия чисти” (Марк 7:19), не означава, че Той е премахнал разликите между чисти и нечисти храни. Спорът между Исус и фарисеите и книжниците е нямал нищо общо с *вида* храна, а с *начина*, по който са яли учениците. Въпросът е бил дали ритуалното измиване на ръцете преди храна е било необходимо (Марк 7:2-5). В действителност Исус казва, че онова, което осквернява човека, не е храната, изядена с неизмити ръце, а нечестивите неща, идващи от сърцето (Марк 7:20-23), тъй като храната „не влиза в сърцето му, а в корема и се изхвърля”. Така Исус заявява, че всички храни, ядени с неумити ръце, са „чисти” (Марк 7:19). Гръцката дума за храна (*bromata*), използвана тук, е общият термин за храна, отнасяща се до всички видове храна за човешка консумация, тя не обозначава само месните храни.

Видението на Петър за животните, описано в Д.А. гл. 10, не ни учи, че нечистите животни са станали подходящи за храна; вместо това учи, че езичниците не са нечисти и че той може да общува с тях, без да се осквернява. Самият Петър, разбрал видението по този начин, обяснява: „Вие знаете колко е незаконно за юдеин да се събира или да дружи с другоплеменник; Бог, обаче, ми показа, че не бива да наричам никого мръсен или нечист” (Д.А. 10:28).

В писмата си до римляните и коринтяните (Рим. 14; 1 Кор. 8:4-13; 10:25, 28) Павел разглежда последиците за християните, произлизащи от широко разпространената практика в езическия свят да се принасят месни храни пред идолите. Ранните християни са спорили дали яденето на храна, принесена на идолите, е акт на поклонение. Силните във вярата не са вярвали, че е така и затова са могли да ядат от приемливите храни, предложени на идолите. Онези, които са нямали толкова силна вяра, са се хранили само със зеленчуци, които не са били принасяни на идолите. Павел апелира никой да не презира човека, който яде зеленчуци, нито да съди този, който „може да яде всичко”, подходящо за храна (Рим. 14:2).

Павел отправя предупреждение за бъдещи ереси, които ще забраняват на вярващите да приемат две неща, които Бог е дал на човечеството при Сътворението — брака и храната. Храните, за които става въпрос, са всички храни, които Бог е създал за употреба от човека. Тук думите на Павел не бива да бъдат приемани в смисъл, че нечистите храни, „са ястия, които Бог създаде, за да се употребяват с благодарение от онези, които вярват и разбират истината” (1 Тим. 4:3).

28. Пиперът, подправките, горчицата, киселите краставички и други подобни увреждат стомаха. Първоначално те дразнят тъканта на стомаха. След това може да нарушат неговата лигавица, унищожавайки съпротивлението ѝ на увреждания. Дразненето на стомаха засяга мозъка, което от своя страна повлиява на темперамента, често пъти пораждайки раздразнителност. Срв. M. A. Schneider et al., „The Effect of Spice Ingestion on the Stomach”;

American Journal of Gastroenterology 26 (1956): 722, as quoted in „Physiological Effects of Spices and Condiments” (Loma Linda, CA: Department of Nutrition, School of Health, Loma Linda University [mimeographed]). White, *Counsels on Diet and Foods*, pp. 339-345.

29. Застройки и подправки могат също да причинят възпаления на хранопровода и да разрушат лигавицата на тънките черва и дебелото черво. Те дразнят бъбреците и могат да станат причина за високо кръвно налягане. Някои дори съдържат канцерогенни вещества. Вж. Kenneth I. Burke and Ann Burke, „How Nice Is Spice?”; *Adventist Review*, Jan. 8, 1987, pp. 14, 15; Department of Nutrition, „Spices and Condiments”; Marjorie V. Baldwin and Bernell E. Baldwin, „Spices-Recipes for Trouble”; *Wildwood Echoes*, Winter 1978-79, pp. 8-11.

30. William G. Johnsson, „On Behalf of Simplicity”; *Adventist Review*, March 20, 1986, p. 4.

31. *The SDA Bible Commentary*, vol. 1, p. 417.

32. Вж. Year- End Meeting Actions of the North American Division of Seventh-day Adventists (1986), pp. 23-25.

33. Използването на козметика не е съвсем безопасно. Някои от химикалите, употребявани в приготвянето ѝ, могат да попаднат в кръвообращението посредством попиването в кожата и — в зависимост от химикала и чувствителността на човека — могат да увредят здравето. Вж. R.W. Shafer, „Potential Carcinogenic Effect of Hair Dyes”; *New York State Journal of Medicine*, March 1976, pp. 394-396; Samuel J. Taub, „Cosmetic Allergies: What Goes on Under Your Makeup”; *Eye, Ears, Nose and Throat*, April 1976, pp. 131, 132; S. J. Taub, „Contaminated Cosmetics and Cause of Eye Infection”; *Eye, Ears, Nose and Throat*, Feb. 1976, pp. 81, 82; цит. White, „Words to Christian Mothers”; *Review and Herald*, Oct. 17, 1871.

34. White, *The Desire of Ages*, p. 668.

